

NSV Onderzoek schrijftolkentekort schrijftolkgebruikers en schrijftolken

6 maart 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Doel onderzoek	1
Respondenten	1
Analyse	1
Schrijftolken	1
Schrijftolkgebruikers	2
Conclusie	3
Aanbevelingen	3

Doel onderzoek

Vanuit de leden en het werkveld hoorde het bestuur van de NSV twee signalen. Het leek tolkgebruikers niet altijd te lukken om een schrijftolk te vinden, en eveneens leek het de schrijftolken niet altijd te lukken om hun agenda naar behoefte te vullen.

De NSV wilde deze signalen onderzoeken.

Respondenten

De enquête voor schrijftolkgebruikers is door 114 mensen ingevuld in november 2025. Daarvan vielen 4 respondenten niet in de doelgroep. Gedurende de analyse vielen enkele respondenten af, deze sloten niet aan bij het onderzoek waar wij mee bezig zijn.

De enquête voor schrijftolken is door 38 schrijftolken ingevuld in december 2025 (29 schrijftolken, 9 combitolken).

Analyse

Schrijftolken

Iets meer dan de helft van de respondenten is tevreden met de hoeveelheid tolkopdrachten (22). Hier tegenover staat de groep van 16 schrijftolken die graag méér zouden willen werken. De grootste groep hierin is 0 tot 5 jaar lang schrijftolk. Van deze 16 respondenten is er één al gestopt met het uitvoeren van het beroep schrijftolk; twee denken erover na om te stoppen. De reden hiervan is het niet kunnen vinden van genoeg werk.

Eén respondent wil minder schrijftolkopdrachten om de verhouding schrijftolkopdrachten en gebarentolkopdrachten te verbeteren.

Schrijftolken zijn vaak afhankelijk van vaste opdrachten, voornamelijk in het onderwijs. Dit zorgt wel voor stabiliteit, maar in vakantieperiodes ervaren zij lege agenda's. Op dagen dat zij geen vaste opdracht hebben, is het moeilijk om eenmalige opdrachten te vinden.

Opdrachten zijn vaak ver weg; voor korte opdrachten is dit de reistijd niet waard.

De tolken die meer willen werken zijn bereid verder te reizen dan de vergoede kilometers, mits de opdracht langer is. Tolken woonachtig in Gelderland en Overijssel ervaren moeite met het vinden van tolkopdrachten bij hen in de regio.

De opdrachten die weinig tot niet worden aangenomen zijn de volgende:

- Opdrachten vanuit het Engels; niveau Engels wordt niet goed genoeg beheerst. Enkel wanneer de situatie bekend is, zouden schrijftolken het kunnen overwegen.
- Opdrachten vanuit een andere taal dan het Engels.
- Opdrachten in het theater. Alleen wanneer tolken voorbereiding kunnen krijgen, zouden zij het aannemen.
- Opdrachten op de beamer: de helft van de respondenten zou dit niet (zomaar) aannemen.
- Opdrachten met Velowalker.
- Schrijftolken voor iemand met doofblindheid.
- Tolken bij juridische situaties.
- Tolken in religieuze settings.
- Tolken bij begrafenis/crematie.

Het valt op dat de schrijftolken die zeggen genoeg werk te hebben, hun opdrachten vaak rechtstreeks vinden. De tolken die graag meer zouden willen werken lijken afhankelijk van het prikbord.

Het vinden van een teamtolk-collega lijkt geen probleem te zijn. Schrijftolken willen bij bepaalde tolkopdrachten (zoals lange opdrachten) alleen tolken wanneer zij dit met een collega in teamverband kunnen doen.

Schrijftolkgebruikers

Van de 103 respondenten is er een groep van 29 die aangeven soms tot zelden een schrijftolk te kunnen vinden (28%). Zij zetten sporadisch een schrijftolk in, gemiddeld 0-10 uur per maand.

Van deze groep zoekt het merendeel (21) naar een schrijftolk binnen diens eigen netwerk, gemiddeld benaderen zij 6 schrijftolken. Deze respondenten ervaren stress bij het zoeken naar een tolk, krijgen vaak 'nee' te horen, dat werkt demotiverend. De overgebleven acht respondenten zeggen alleen schrijftolken te zoeken op Tolkcontact, zonder gebruik te maken van een netwerk.

Schrijftolkgebruikers ervaren moeite met het vinden van tolken in de volgende situaties:

- Last minute opdrachten (56,3%)
- Korte opdrachten van maximaal 1 uur (24,3%)
- Opdrachten vanuit het Engels
- Opdrachten in een rumoerige ruimte
- Schrijftolken bij een begrafenis

De regio's waar tolken weinig tot niet worden gevonden zijn:

- Noord-Holland (met name Noord Noord-Holland)
- Limburg
- Zuid-Holland

Wanneer tolkgebruikers geen schrijftolk kunnen vinden, zegt het merendeel te gaan zonder schrijftolk of besluit daarom niet te gaan. Daarnaast wordt er veel gebruikgemaakt van alternatieven, zoals het inzetten van een AI-hulpmiddel, microfoon of een tolk Gebarentaal.

Tolkgebruikers vinden het belangrijk dat schrijftolken snel kunnen typen, maar hechten niet veel waarde aan het foutloos typen. Schrijftolken hoeven niet in de buurt te wonen. Een goede klik is gewenst maar niet noodzakelijk. Verstand van het onderwerp is ook niet per se nodig. De tolk hoeft volgens respondenten ook niet altijd de hele opdracht beschikbaar te zijn.

Tolkgebruikers benoemen expliciet dat ze het inzetten van schrijftolken noodzakelijk vinden. AI is (nog) niet voldoende.

Conclusie

De signalen die wij hebben ontvangen lijken te worden bevestigd door dit onderzoek. Er is behoefte om schrijftolken in te zetten, maar het lukt niet altijd om een schrijftolk te vinden. Terwijl er een groep schrijftolken is die meer zou willen werken. Vraag en aanbod lijken elkaar niet te kunnen vinden.

Een aanzienlijke groep schrijftolken ervaart moeite met het vinden van opdrachten en zou graag meer willen werken. Voornamelijk tolken die zich net in het werkveld bevinden (0 tot 5 jaar) ervaren moeite met het vinden van opdrachten. Vaste opdrachten lukken enigszins, maar eenmalige opdrachten zijn moeilijker te vinden. Zij moeten het hebben van opdrachten op Tolkcontact om zo een netwerk op te bouwen. Aan de andere kant wordt vanuit de tolkgebruikers Tolkcontact te weinig ingezet, waardoor vraag en aanbod elkaar niet vinden.

Bij specifieke tolkopdrachten kan geen tolk gevonden worden. De tolkgebruikers geven aan voornamelijk moeite te hebben met tolken vinden bij last minute opdrachten, zoals bij een uitvaart. Ook bij opdrachten vanuit het Engels is het lastig om een tolk te vinden die deze vaardigheid bezit. Daarnaast is het bij het theater ook lastig om een vaardige tolk te vinden. Schrijftolken zelf vinden het lastig om een opdracht in het theater aan te nemen als hiervoor geen voorbereiding is.

Bij opdrachten in Noord Noord-Holland, Limburg en Zuid-Holland wordt minder snel een tolk gevonden. En tolken ervaren weinig opdrachten in Gelderland en Overijssel.

Tolkgebruikers vinden het belangrijk dat een tolk snel kan typen en de spreeknelheid kan bijhouden en hechten daardoor minder waarde aan het foutloos typen. Deze eisen lijken overeen te komen met het beeld van wat de schrijftolken van zichzelf hebben.

Al met al zou er een betere matching mogelijk moeten zijn zodat de vraag van schrijftolkgebruikers vaker kan worden ingevuld.

Aanbevelingen

Voor schrijftolkgebruikers

Schrijftolken die op zoek zijn naar meer opdrachten zoeken deze voornamelijk op Tolkcontact. Schrijftolkgebruikers zouden in hun zoektocht naar een tolk meer gebruik kunnen maken van Tolkcontact zodat ze elkaar kunnen vinden.

Zorg voor een grotere zichtbaarheid van tolkopdrachten. Gebruik meerdere platforms, zodat je de kans vergroot op het vinden van een schrijftolk. Denk hierbij aan het gebruik van Tolkcontact, je eigen netwerk en sociale media groepen.

Schrijftolkgebruikers zouden baat kunnen hebben bij het uitbreiden van hun netwerk. Bijvoorbeeld openstaan voor het inzetten van voor hen onbekende schrijftolken, die mogelijk nog niet zo lang zijn afgestudeerd. Hiervoor kan weer Tolkcontact gebruikt worden als zoekmiddel, het RTGS of de landkaart van de NSV.

Wanneer het niet lukt om last minute een tolk te vinden op locatie, zou het een optie zijn om een tolk op afstand in te zetten. Hierdoor spelen reistijd en reisafstand geen rol meer.

Samengevat

- Tolkgebruikers aansporen om gebruik te maken van Tolkcontact (prikbord en/of bemiddeling).
- Zichtbaarheid van opdrachten vergroten zodat tolken deze beter kunnen vinden en iedereen minder afhankelijk is van diens eigen netwerk.
- Uitbreiding van het netwerk.
- Stimuleer hybride of online opdrachten.

Voor schrijftolken

Schrijftolken kunnen hun vaardigheden uitbreiden. Denk bijvoorbeeld aan het tolken vanuit het Engels of het tolken in het theater, op de beamer of bij een begrafenis. Hiervoor zouden nascholingen kunnen worden aangeboden.

Tolken kunnen meer openstaan voor het aannemen van last minute opdrachten en korte opdrachten (korter dan een uur). Daarnaast zou een systeem bedacht kunnen worden waarbij deze opdrachten gedeeld kunnen worden binnen schrijftolkcollega's, om zo de opdracht wel in te kunnen vullen.

Maak het werkveld toegankelijk voor beginnende schrijftolken, door het opzetten van een 'buddy systeem'. Koppel net afgestudeerde schrijftolken aan tolken die zich al langer in het werkveld begeven. Zij kunnen vragen beantwoorden en hun netwerk vergroten.

Samengevat

- Nascholingen opzetten/volgen/verdiepen in
 - Tolken vanuit het Engels
 - Tolken in het theater
 - Tolken op een beamer
 - Tolken bij een begrafenis
- Systeem opzetten om last minute opdrachten meer in te vullen
- Buddy systeem opzetten voor beginnend schrijftolken

Voor Tolkcontact

Via Tolkcontact zou er een schrijftolken achterwacht (of soortgelijk systeem) opgezet kunnen worden voor de urgente last minute opdrachten, zoals ook al bestaat voor de tolken Gebarentaal.

Tolkcontact kan schrijftolkgebruikers stimuleren opdrachten op het prikbord te plaatsen of gebruik te maken van hun bemiddelingsdienst.

Samengevat

- Schrijftolken achterwacht opzetten voor het invullen van last minute opdrachten
- Schrijftolkgebruikers stimuleren om Tolkcontact vaker te gebruiken.

Nederlandse Schrijftolken Vereniging

Dit onderzoek is uitgevoerd door

Marleen Verschut
Anne Laurijssen
Manon de Jong

Nederlandse Schrijftolken Vereniging - NSV
Algemene bestuursleden
<https://www.schrijftolk.org/>

De enquête voor schrijftolkgebruikers is opgesteld in samenwerking met

SH-Jong
Stichting Plots en Laatdoven